

Tilinpäätöstiivistelmä 2020

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS - MAAILMA MUUTTUI	3
AVAINLUKUJA 2020.....	5
TALOUS.....	6
ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	10
KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	12
KAUPUNKIKONSERNI	13
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	17
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	18
HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	19
KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	22
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	23
KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT	24
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	25

Kaupunginjohtajan katsaus - maailma muuttui

Vuosi 2020 oli covid-19-pandemian hallitsema. Pandemia rantautui Suomeen kunnolla maaliskuun puolivälissä. Siitä lähtien elämää ovat hallinneet covid-19-pandemian hoitamiseen ja siihen sopeutumiseen liittyvät toimet, jotka jatkuvat edelleen. Kunta on covid-19-toimissa aivan keskiössä. Valtiovalta vastaa ohjeiden, linjausten ja sääntöjen laatimisesta, mutta käytännön toimet jäivät kuntien ja sairaanhoitopiirien hoidettavaksi. Hämeenlinna on onnistunut covid-19-toimien toteuttamisessa hyvin. Toimemme digitalisaation edistämiseksi osaltaan mahdollistivat selviytymisen. Henkilöstön sitoutuminen tilanteen hallintaan saamisessa oli avainasemassa.

Yleisen tilanteen vaikeudesta huolimatta kaupungin strategiaa edistettiin kaikilla rintamilla. Yksi merkittävimmistä onnistumisen mittareita vuonna 2020 oli asukasluvun kasvu 215 asukkaalla. Toisen peräkkäisen kasvun vuoden voidaan ajatella muuttaneen asukasluvun muutoksen trendin Hämeenlinnan osalta positiiviseksi. Muuttohalukkuus kaupunkiin -tutkimuksessa Hämeenlinna oli seitsemäs, mikä oli parempi kuin aikaisempi sijoitus. Kaupunkimme on noteerattu yhdeksi turvallisimmista, mikä on erityisen tärkeää näinä aikoina.

Terveellisten ja turvallisten tilojen investointiohjelmaa vietiin strategian mukaisesti systemaattisesti eteenpäin erityisesti sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla. Lapsiystävällinen Hämeenlinna -ohjelman valmistelu eteni tavoitteiden mukaisesti. Sosiaali- ja terveystaloudessa kehittämistyötä tehtiin erityisesti lastensuojelun alueella ja sähköinen asiointi lisääntyi avosairaanhoidossa. Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelma eteni myös suunnitellusti.

Kaupungin elinvoiman kannalta merkittävän ASSI-sairaalan kaava vahvistui ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri teki sairaalasta lopullisen rakentamispäätöksen. Kaupunki päätti liittyä Suomi-rata Oy:n osakkaaksi. Nykyisen ratalinjauksen kehittäminen on strategisesti kaupungin tärkein yksittäinen hanke ja erittäin tärkeä asia edunvalvonnan näkökulmasta.

MORE-yritysalue on kehittynyt lupaavasti. Se on nyt noin 1 400 työpaikan ja 90 yrityksen alue. MORE-masterplan oli kaupunginhallituksen käsittelyssä 14.12.2020. Alueesta on tullut vahva kiertotalousalue. PARKKI Business Park vakiinnutti asemansa kiinnostavana ja alati kehittyvänä yrityspalveluiden yhden luvun konseptina.

Yhteiskunnan taloudellinen kestävyys sai covid-19-pandemiasta merkittävän kolauksen. Esimerkiksi kaupungin työttömyysaste nousi erityisesti covid-19-pandemian johdosta 12,6 prosenttiin. Kuntien talous selviytyi valtion toimien ansiosta vuodesta 2020 hyvin. Samaan aikaan valtio kuitenkin velkaantui voimakkaasti. Tämän perusteella tulevina vuosina on edessä voimakasta talouden sopeuttamista, joka tulee kohdistumaan myös kuntiin. Vuosi 2021 vaikuttaa kuitenkin vielä olevan elvyttämisen aikaa.

Hämeenlinna sai vuonna 2020 valtiolta suoraa tukea covid-19-pandemian aiheuttamiin ongelmiin yhteensä noin 26 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä nousi peräti 13,9 milj. euroon, minkä johdosta edellisten tilikausien alijäämät saatiin katettua. Taloustilanteen osalta on kuitenkin syytä huomioida, että covid-19-pandemiasta ja kertaeristä puhdistettuna tilikausi oli noin 5,6 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tervehdyttämistoimia on siten edelleen jatkettava. Vuonna 2021 tukea saadaan tämän hetken tiedon mukaan noin 4,3 milj. euroa ja tilikausi 2021 budjetoitiin 3,4 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtio on luvannut korvata vuonna 2021 suojarat-

vikkeisiin, jäljitykseen ja testaukseen sekä osin hoitojonojen purkamiseen liittyvät kustannukset. Jo tällä hetkellä on kuitenkin selvää, että covid-19 -pandemiasta aiheutuu kunnille muitakin taloudellisia menetyksiä kuin edellä mainitut.

Kaupungin sijoitusvarallisuuden kannalta vuosi 2020 oli hyvin kaksijakoinen. Maaliskuun loppupuolella sijoitusvarallisuudesta oli sulanut noin 10 milj. euroa vuoden 2019 lopun arvosta. Markkinat elpyivät kuitenkin yllättävän nopeasti ja sijoitusomaisuus päättyi lopulta noin 6 milj. euroa vuoden 2019 lopun arvoa suuremmaksi, ollen yhteensä noin 120 milj. euroa.

Hämeenlinnan velkamäärä kasvoi edelleen voimakkaasti, noin 30,2 milj. euroa ja velkamäärä oli vuoden lopussa 301,8 milj. euroa. Velkamäärän kasvu viimeisen viiden vuoden aikana on ollut erittäin voimakasta. Alhaisten korkojen takia velkamäärän kasvu ei ole toistaiseksi aiheuttanut korkokustannusten noususta johtuvia talousongelmia. Talouden elpymässä ja korkojen mahdollisesti noustessa velkamäärän kasvu on riski kaupungin taloudenhoidolle.

Kaupungin konsernirakenteen yksinkertaistamista jatkettiin edelleen normaalina virkatyönä varsinaisen hankkeen jo päättyttyä. Konserniyhteisöjen vuosikirja julkaistaan toisen kerran huhtikuussa. Vuosikirja avaa kaupungin merkittävimpien yhteisöjen toimintaa ja taloutta lukijoilleen. Kaupungin strategiset tytäryhtiöt selvisivät tilikaudestaan keskeisimpien tavoitteiden mukaisesti. Covid-19-pandemia heikensi monen yhtiön toimintaa ja taloutta, mikä vaikutti myös tavoitteiden toteutumiseen.

Henkilöstöjohtamisen saralla edistettiin toimintakulttuurin parantamista erinomaisesti todetun Työn ilo -toimintamallin kautta. Kaupungin henkilöstö joutui erityisen koville covid-19-pandemian keskellä. Monin mittarein vuodesta selvittiin kuitenkin tältä osin erinomaisesti. Pandemia jatkuu ja sekä henkilöstön että kuntalaisten jaksaminen on kovilla. Toivottavasti rokotteesta saadaan tähän helpotusta vuoden kuluessa.

Kuluvan vuoden aikana valmistellaan jälleen kerran Sote-uudistusta, tällä kertaa hyvinvointialueiden nimellä. Päätökset hyvinvointialueuudistuksesta tehtäneen kesään mennessä. Toteutuessaan uudistus on suurin Suomessa tehty hallinnollinen uudistus kuntien historiassa ja se siirtää kunnilta pois sote-palveluiden ja pelastustoimen toiminnot vuoden 2023 alusta lukien.

Kuntien palveluiden merkittävyys korostuu tällaisina aikoina. Nyt jos koskaan kaikkien kaupunkilaisten on tärkeää tukea kaupungin palvelutuotannon työtä kaupunkimme hyväksi.

Lämmin kiitos yhteistyöstä ja venymisestä koko henkilöstölle ja luottamushenkilöille vuodesta 2020.

Timo Kenakkala
Kaupunginjohtaja

Avainlukuja 2020

Väkiluku ja kasvu **67 848** (kasvua 215 asukasta)

Kunnallisveroprosentti **21 %**

Vuosikate / asukas **488 €**

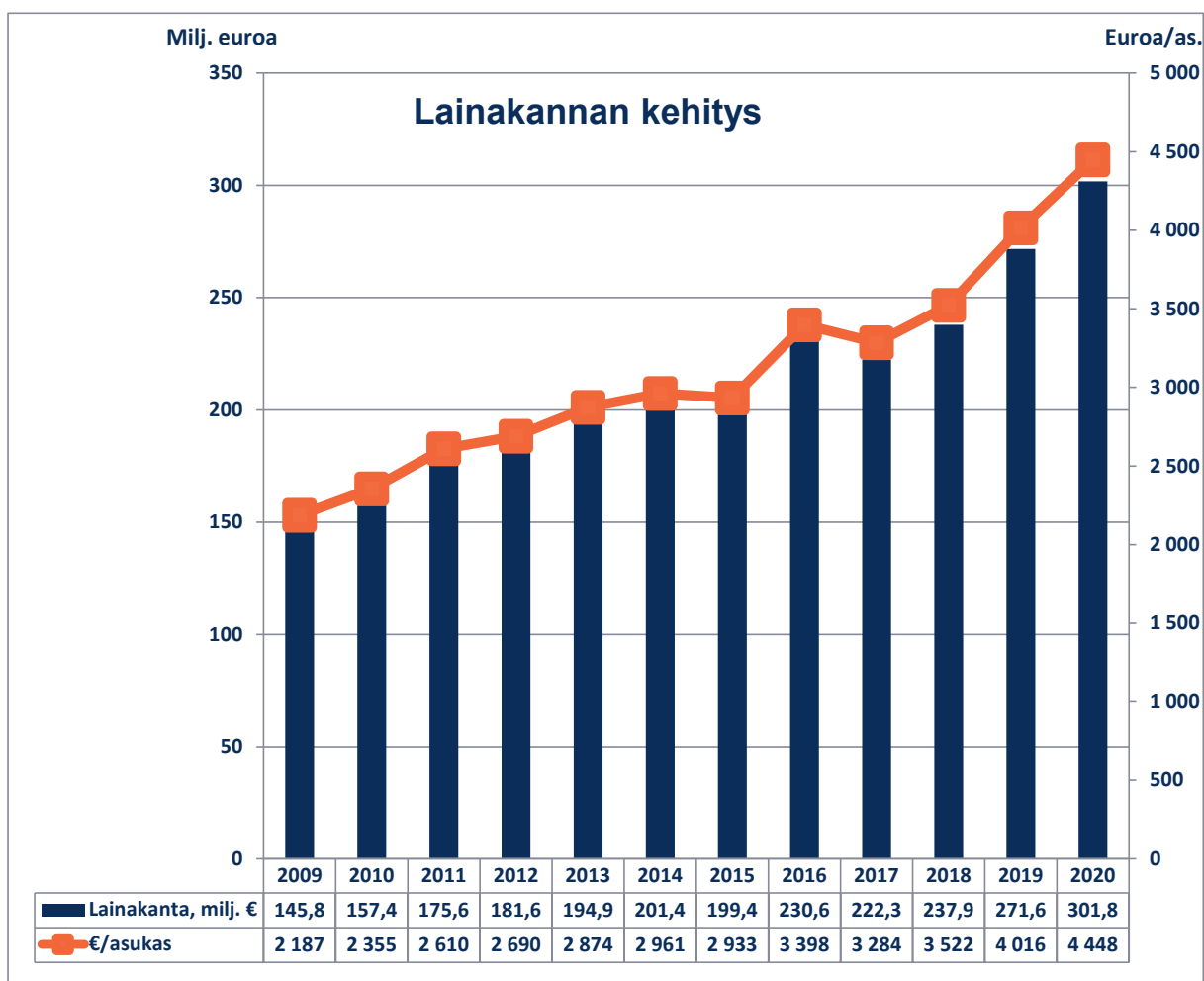
Ulkoiset kokonaistulot **507,5 milj. €**

Ulkoiset kokonaismenot **474,4 milj. €**

Investointimenot, netto **29,5 milj. €**

Lainaa / asukas **4 448 €**

Työttömyysaste **12,6 %**

Talous

Vuonna 2020 valtion myöntämät kertaluonteiset koronatuet nostivat kaupungin talouden hyvään lopputulokseen. Kertaluonteisten erien ansiosta kaupungin talous nousi 13 904 200 euroa ylijäämäiseksi. Kuluneen vuoden aikana talouden ennustettavuus oli aiempia vuosia vaikeampaa. Tähän vaikuttivat covid-19-pandemiasta johtuvat toimintatulojen vähenemiset sekä toimintakulujen kasvu muun muassa materiaalihankintojen osalta. Myös verotulojen ja valtionosuuksien ennustettavuus oli aiempaa vaikeampaa, johtuen valtion lisätalousarvioissa myöntämistä tuista. Vuosina 2015–2019 kaupungin talouden tasapainoon on vaikuttanut merkittävästi verotulojen kasvun tyrehtyminen. Vuonna 2020 verotulojen kasvuvauhti oli aiempiin vuosiin nähden suurempaa.

Lautakunnilla ja muilla toimijoilla oli käytettävänä nettona (toimintakate talousarviomuutoksin) yhteensä 397 571 600 euroa. Tilinpäätöksessä toimintakate oli 386 755 300 euroa. Alkuperäisessä 2020 talousarviossa toimintakatetavoite oli 381 923 000 euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä kulutasoa korotettiin. Alkuperäisestä toimintakatetavoitteesta jäätiiin 4 832 300 euroa. Vuonna 2019 toimintakatekustannukset olivat 370 117 800 euroa. Tähän nähden kustannukset nousivat 16 637 500 euroa eli 4,5 %, joka on kuntakentän keskimääräisen kulukehityksen tasoa korkeampi (3,1 %). Toimintakateen kasvu sisältää kuitenkin edellisvuoteen verrattuna 6,0 milj. euroa vähemmän toimintatuottoja, jotka koostuvat omaisuuden myyntivoitoista ja koronan aiheuttamista tulomenetyksistä. Lisäksi toimintakuluihin sisältyy 2,8 milj. euroa kertaeriä, jotka koostuvat koronasta johtuvista menoista sekä henkilöstökuluista, joten vertailukelpoinen toimintakateen kasvu oli 2,1 %. Toimintakate sisältää noin 5 800 000 euroa covid-19-pandemiasta johtuvia eriä.

Vuonna 2020 kunnan tuloveroprosentti oli 21,00. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,35, vakituisen asunnon veroprosentti 0,60, vapaa-ajan rakennuksen veroprosentti 1,40 ja rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,30. Verotuloja kertyi 298 979 000 euroa, joka on 2 879 000 euroa muutettua budjettia (296 100 000 euroa) enemmän. Vahvaan verokertymään vaikutti kaksi poikkeustekijää. Vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistuksen käyttöönotto vuonna 2019 ja kuntien koronatukena päätetty yhteisöveron jako-osuuskorotus. Hämeenlinnan verotuloihin sisältyy 4 400 000 euroa verokorttiuudistuksesta ja 3 765 000 euroa yhteisöveron jako-osuudesta johtuvaa kasvua. Lisäksi kaupunki nosti tuloveroprosenttia 0,25 prosenttiyksikköä vuodelle 2020. Vuonna 2020 Hämeenlinnan verotulot kasvoivat edellisvuodesta 15 555 000 euroa. Koko maan verotulot kasvoivat 4,0 %. Hämeenlinnan verotulokehitys oli muuta maata huomattavasti parempaa. Verotulontilityksiin liittyy kuitenkin monia jaksotuksiin liittyviä seikkoja, joiden johdosta yhden vuoden muuta kuntakenttää nopeammasta tai hitaammasta kasvusta ei voi tehdä kovinkaan pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Valtionosuutta saatiin 122 902 000 euroa, joka on 5 602 000 euroa muutettua budjettia (117 300 000 euroa) enemmän. Alkuperäisessä 2020 talousarviossa valtionosuudet olivat 100 700 000 euroa. Alkuperäiseen talousarvioon verrattaessa valtionosuuksia saatiin 22 202 000 euroa enemmän. Valtionosuudet sisältävät valtion tukea yhteensä 19 700 000 euroa, josta suoraa koronatukea on noin 17 100 000 euroa ja harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta (epäsuoraa koronatukea) 2 600 000 euroa. Lisäksi vuonna 2020 saatiin veromenetysten kompensatiota koronan johdosta noin 1 400 000 euroa, joka peritään korkoineen pois vuonna 2021. Normaalisti toiminnasta johtuvaa valtionosuuden lisäystä saatiin noin 600 000 euroa.

Talousarviossa oli korko- ja rahoitustuottojen määräksi arvioitu yhteensä 4 490 000 euroa ja kulujen määräksi 8 490 000 euroa. Todelliset tuotot olivat 5 074 000 euroa ja kulut 7 074 000 euroa. Näin ollen kulut

olivat 2 000 000 euroa tuottoja suuremmat. Budjettitavoite -4 000 000 euroa ylittyi 2 000 000 euroa. Alkuperäisen talousarviossa korko- ja rahoitustuottojen sekä -kulojen nettomenoksi arvioitiin -800 000 euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä nettomenoja korotettiin. Alkuperäisestä tavoitteesta jäätettiin 1 200 000 euroa. Kaupungin sijoitustoiminnalle asetettu vuosituottotavoite on 4,5 % - 5 %. Vuoden lopussa viiden pääsalkunhoitajan hallinnoima pääoma (markkina-arvo) oli yhteensä 116 milj. euroa (31.12.2019: 110,5 milj. euroa). Tuottoa kertyi vuoden alusta lukien 5 % (inflaatio 0,3 %). Koko sijoitustoiminnan pääoma oli 119,4 milj. euroa (31.12.2019: 113,6 milj. euroa). Kaupungin sijoitusten allokaatio täytti kaupungin sijoitustoiminnan periaatteet. Covid-19-pandemian ja taloustilanteen johdosta sijoitustoiminnan tuottojen näkymät vuodelle 2021 ovat hyvin epävarmat.

Vuosikatetavoite oli 11 828 400 euroa. Toteutunut vuosikate oli 33 125 900 euroa. Alkuperäiseen talousarvion mukaan vuosikatetavoite oli 19 477 000 euroa, jolloin tavoite ylitettiin 13 648 900 euroa. Poistojen ja arvonalentumisten määrä oli 21 930 800 euroa (budjetissa 22 364 300 euroa). Talousarvion määräraha sisälsi arvonalentumiskirjauksia 2 988 300 euroa. Vuosikate kattaa 151 % poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärästä.

Muutetussa talousarviossa tilikauden alijäämä oli 7 612 600 euroa. Alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 36 000 euroa ylijäämäinen. Tilikausi 2020 oli 13 904 200 euroa ylijäämäinen. Kaupungin taseessa on edellisiltä tilikausilta kertynyttä alijäämää 13 708 600 euroa. Näin ollen 31.12.2020 mennessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 195 600 euroa.

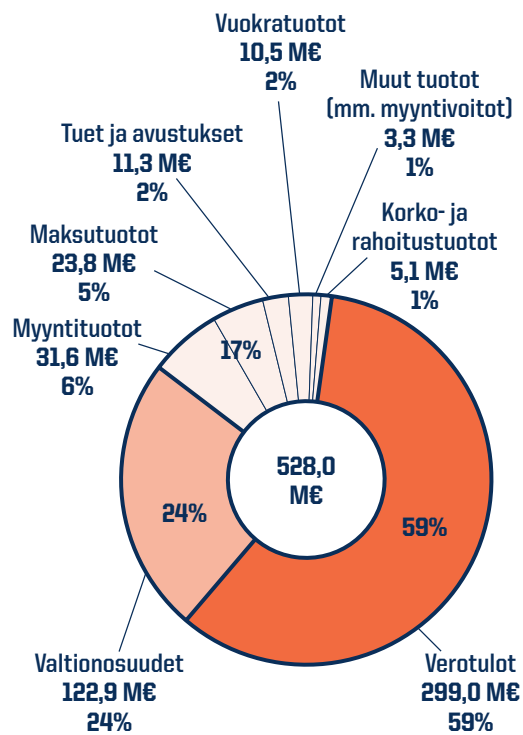
Nettoinvestointeihin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 36 774 000 euroa ja muutosten jälkeen 37 074 000 euroa. Vuonna 2020 investointimenoja oli kirjattu noin 32 863 000 euroa ja investointituloja 3 330 000 euroa, joten nettomenoa oli kirjattu 29 533 000 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden 2020 alussa 209 114 000 euroa. Uutta lainaa otettiin 63 027 000 euroa ja vanhoja maksettiin pois 35 278 000 euroa, joten pitkäaikaiset lainat lisääntyivät nettona 27 749 000 euroa koko lainamäärän ollessa 236 863 000 euroa. Lyhytaikaista lainaa oli 2020 alussa 62 495 000 euroa ja vuoden lopussa 64 933 000 euroa, joten lyhytaikainen lainakanta kasvoi 2 438 000 euroa. Vuoden lopun lyhytaikaisesta lainamäärästä 24 933 000 euroa oli kassalainaa muilta konserniyhteisöiltä ja 40 000 000 euroa kuntatodistusohjelmalla otettua kassalainaa rahoituslaitoksilta. Koko em. lainakanta oli vuoden alussa yhteensä 271 609 000 euroa ja vuoden lopussa 301 796 000 euroa, joten lainakanta kasvoi 30 187 000 euroa eli 11,1 %. Vuoden 2020 lainakanta oli asukasta kohti laskien 4 448 euroa. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta kasvoi ennakkotietojen mukaan 3,8 % ja oli 3 474 euroa asukasta kohti.

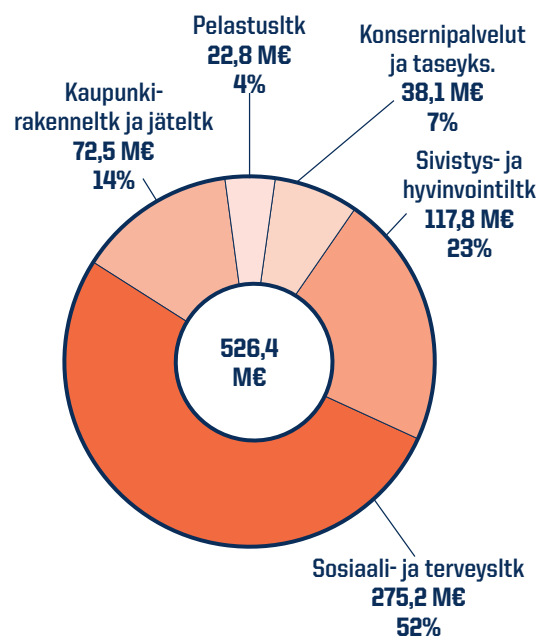
Talouden tunnuslukuja

Toimintatuotot toimintakuluista	17,2 %
Vuosikatteen kehitys	31,8 milj. € (103,9%)
Ostolaskujen määrä	87 391 kpl (verkkolaskuja 89 %)
Myyntilaskujen määrä	190 054 kpl
Tilikauden ylijäämä	13,9 milj. €
Taseen kertynyt ylijäämä	195 000 €
Kassan riittävyys, pv	104,4

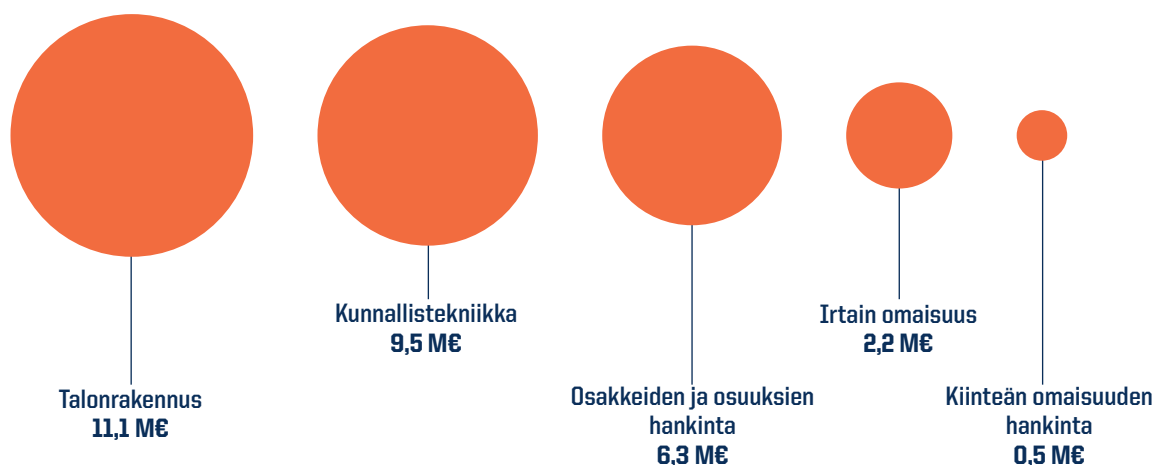
Ulkoisen tuloslaskelman tulojen jakautuminen

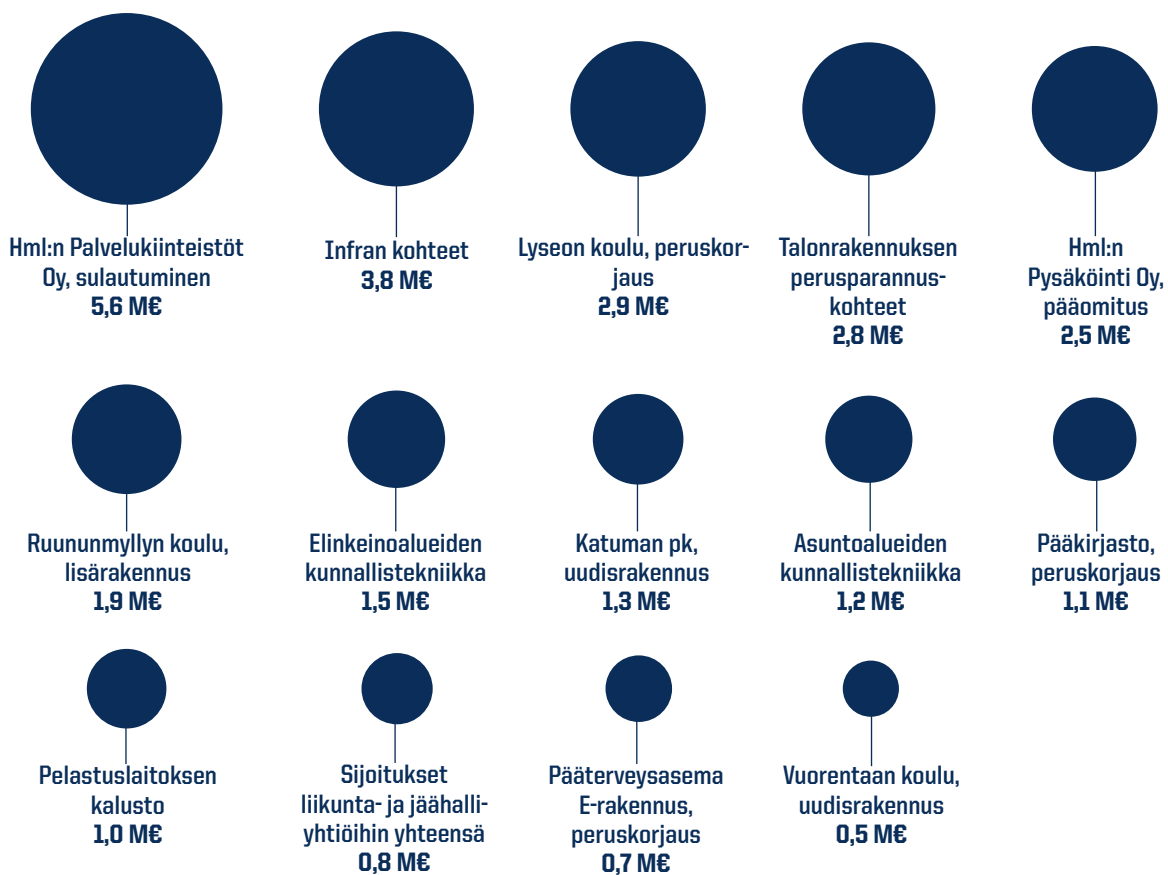
Toimialojen toimintakulujen jakautuminen

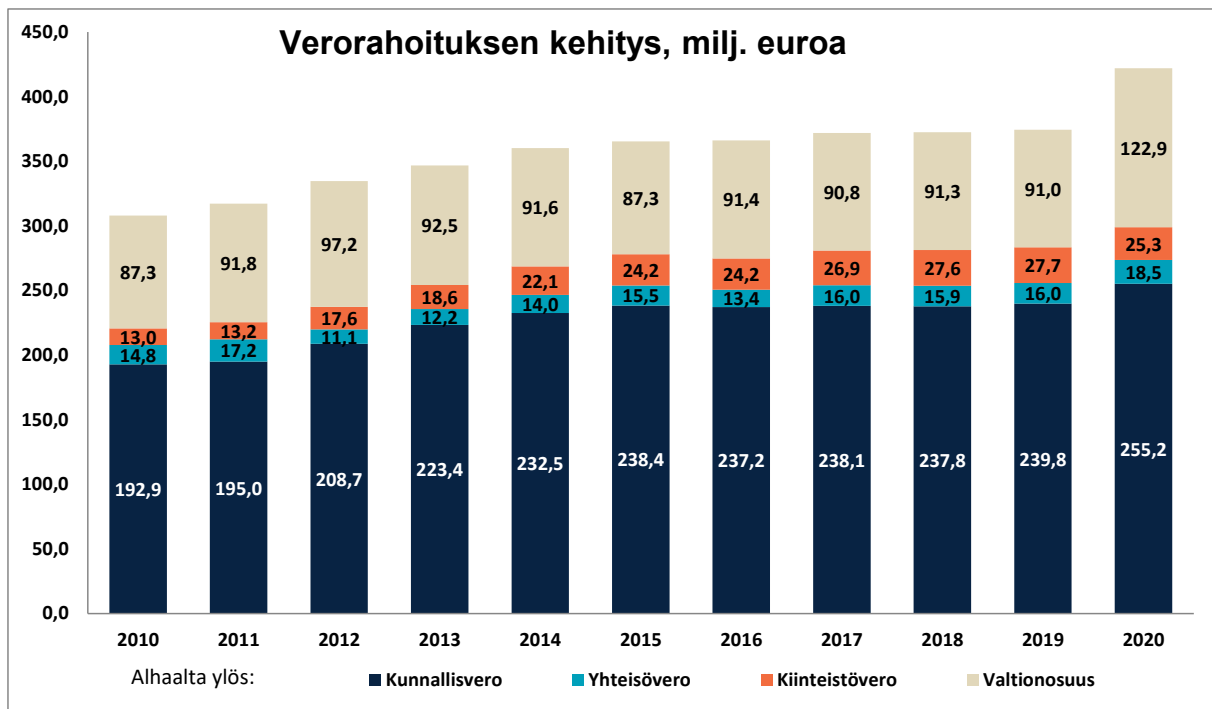

Nettoinvestoinnit

Merkittävimpiä investointeja 2020

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen. Vuoden kulkua sekä toiminnallisesti että talousennusteiden suhteen leimasi covid-19-pandemia. Vuoden 2020 osalta vertailu alkuperäiseen talousarvioon tulee tehdä covid-19-pandemiasta puhdistetun tilinpäätöksen pohjalta. Vuoden 2020 toimintakatteen vertailukelpoinen kasvu (ilman covid-19-pandemian vaikutuksia ja muita kertaehtoja) on noin 2,1 %. Kasvu oli muutamaa edellistä vuotta alhaisempaa, mutta edelleen talouden kuvaan nähden liian voimakasta.

Vuoden 2021 talousarvio laadittiin ilman covid-19-kustannuksia ja -tuloja, lukuun ottamatta covid-19-pandemian johdosta saatua yleiskatteellista 3,4 milj. euron valtionosuutta (vastaavasti maan hallitus teki kuntien valtionosuuksiin kilpailukykysovimuksen työajanpidennyksen poistumisen johdosta leikkauksen, jonka vaikutus Hämeenlinnalle oli noin 2,9 milj. euroa) ja yhteisöveron jako-osuuden tilapäistä korotusta, jonka arvioidaan tuovan kaupungille noin 5 milj. euroa normaalia enemmän verotuloja vuonna 2021. Covid-19-rokotteen saatavuuteen ja tehokkuuteen liittyviä epävarmuustekijöitä on tullut tietoon alkuvuoden 2021 aikana. Covid-19-pandemia tulee siten olemaan myös vuoden 2021 vitsaus.

Vuoden 2021 talousarviossa on varauduttu kohtuulliseen toimintakulujen kasvuun. Talousarvioprosessin yhteydessä kyettiin määrärahavaraustasolla paikkaamaan joitain edellisten vuosien määrärahakuoppia. Näiden osalta on toiveissa, että määrärahaylityksiä ei tulisi. Perhetyön (ml. lastensuojelu) toteutuneet kustannukset vuonna 2020 aiheuttavat kuitenkin riskiä määrärahojen riittävyydelle vuonna 2021. Myös erikoissairaanhoidon kustannusten määrärahavaraus on kaupungin talousarviossa hyvin haasteellinen. Talousarvio 2021 sisälsi myös 1,5 milj. euron henkilöstökululeikkauksen, jolle ei talousarviovaiheessa kyetty määrittämään todellista kohdennusta. Valtio on luvannut korvata Covid-19-pandemiaan liittyvät testauksen,

jäljityksen ja suojatarvikkeiden kustannukset vuonna 2021. Pandemian pitkittyessä on kuitenkin selvää, että siitä aiheutuu vuodelle 2021 muitakin kustannuksia kuin mitä valtio on luvannut korvata.

Kaupungin tilikauden 2020 alijäämä covid-19-pandemian vaikutuksista puhdistettuna olisi ollut -5,233 milj. euroa alijäämäinen ja covid-19-pandemian vaikutuksista sekä muista kertaeristä puhdistettu tulos olisi ollut noin 5,633 milj. euroa alijäämäinen. Covid-19-pandemiaan liittyvä vaikutus tulokseen oli yhteensä 19,1 milj. euroa tulosta parantava. Kaupungin tosiasiallinen talustilanne ei siten ole virallisen tilinpäätöslaskelman mukainen. Tilanne on sama myös vuoden 2021 osalta valtion tukitoimien ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian kiinteistöjen mahdollisen yhtiöittämisen johdosta. Näin ollen vasta vuoden 2022 tilanne antaa seuraavan kerran todellisemman kuvan kaupungin tuloksenteokkyvystä.

Kaupungin työntekijöille päätetty noin 350 000 euron arvoinen palkitseminen covid-19-työstä aiheuttaa vastaavan ylityspaineen vuoden 2021 määrärahoihin. Vuoden 2021 valtionosuuspäätös jäi peräti 1,1 milj. euroa talousarvion arviota alhaisemmaksi. Päätöksessä on kuitenkin virhe, johon haetaan oikaisua. Valtionosuudet jäänevät kuitenkin talousarviovarausta alhaisemmiksi. Verotulojen osalta näkymät ovat kuitenkin selvästi positiivisemmat kuin talousarviovaiheessa arvioitiin. Vuoden 2021 ensimmäisen ennusteen mukaan kaupungille kertyisi verotuloja vuonna 2021 jopa 5 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa on arvioitu. Verotulojen osalta ensimmäinen normaaliolosuhteissa luotettava verotuloennuste saadaan vasta huhtikuussa, jolloin julkaistaan ennakkotiedot kuntalaisten tulokehityksestä vuonna 2020. Talousarvio 2021 oli 3,4 milj. euroa alijäämäinen. Tiedossa olevien muutosten jälkeen vuoden 2021 arvioidaan edelleen, verotulojen merkittävästä ylityksestä huolimatta, päätävän alijäämäiseksi ilman mahdollisesta Koulutuskuntayhtymä Tavastian kiinteistöjen yhtiöittämisestä saatavaa kertaluontoista tulokirjausta.

Hämeenlinnan kaupunki on myynyt menneen vuosikymmenen aikana merkittävästi omaisuuttaan talouden tilanteen parantamiseksi ja käytännössä alijäämien katteeksi. Ilman omaisuuden myyntiä talustilanne olisi merkittävästi heikompi, kuin mitä se tällä hetkellä on.

Kaupungin taloudenpidon kannalta oleellisinta on varmistaa käyttötalouden tasapainon saavuttaminen tuloja lisäämällä ja menoja karsimalla. Kirjanpidolliset järjestelyt eivät ole kestävä tie talouden tasapainottamiseen ja alijäämien kattamiseen. Talouden ei pitäisi myöskään olla tasapainossa kertaluonteisten erien, omaisuuden myynnin tai sijoitustoiminnan myyntivoittojen ansiosta. Kaupungin talouden tilanne on niin vakava, että korjausliikkeitä on välttämätöntä tehdä heti.

Kaupungin on talouden tasapainottamiseksi välttämätöntä kyetä päättämään toimintakuluja alentavista asioista sekä pidättäytyä toimintakuluja kasvattavista päätöksistä. Kunnallisveroprosentin nostamistarve on edelleen ilmeinen.

Kaupungin pidemmän aikavälin taloussuunnitteluun liittyy kaupunkiemon lisäksi koko muu konserni. Kaupungin konsernirakenteen uudistamisesta ja tehostamisesta päätettiin keväällä 2017. Optimointi on edennyt vuonna 2018–2020 ja se jatkuu edelleen omistajaohjausyksikön normaalina työnä. Merkittävimmät toimenpiteet on kuitenkin jo tehty. Konsernirakenteen optimoinnilla on saatu aikaan säästöjä ja tuloja, jotka on kuitenkin jo käytetty kaupungin alijäämien katteeksi. Konsernirakenteen optimointi vaatii toimijoilta rationaalista suhtautumista valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kaupungin henkilöstö

Hämeenlinnan kaupungin strategian yksi päämäärä on ”Resurssiviisas kaupunki” ja tämän päämäärän yhteyteen on määritelty myös henkilöstöpoliittinen tavoite, joka on ”Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta”. Tavoitteen saavuttamiseksi kaupungin esimiehet ovat keskeisessä asemassa ja johtamis- ja toimintakulttuurin valmennuksiin on vuoden aikana panostettu. Mahdollistavan ja arvostavan henkilöstöjohtamisen kautta sekä käyttämällä kaupungin innovatiivisia työhyvinvointi- ja työkykyjohtamisen malleja varmistetaan henkilöstön osaaminen, hyvinvointi ja motivoituminen. Näiden tavoitteiden täyttyminen mahdollistaa hyvien palveluiden tuottamisen ja toiminnan kehittämisen.

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2020 oli 3 437 hlöä, joka on 62 henkilöä enemmän kuin vuoden 2019 lopussa. Keskimäärin henkilöstöä oli vuoden 2020 aikana 3 426. Henkilöstömäärä lisääntyi eniten sosiaali- ja terveyspalveluissa, jossa tehtiin iso henkilöstöpanostus lastensuojeluun. Vuonna 2020 kaupunginhallitus perusti 54 vakanssia, teki 25 vakanssimuutosta sekä lakkautti 34 vakanssia.

Henkilöstömäärä	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisopimus	Yhteensä
31.12.2018	2 834	495	48	5	3 382
31.12.2019	2 793	539	38	5	3 375
31.12.2020	2 786	562	87	2	3 437

Kaupungin kokonaishenkilöstökulut jakautuvat kaupungin oman henkilöstön kuluihin sekä henkilöstövuokraukseen. Ostettua palvelua käytetään alle kolmen kuukauden sijaisiin pääosin ikäihmisten palveluissa ja varhaiskasvatuksessa sekä lääkäripalveluiden ostoihin. Vuoden 2020 kokonaishenkilöstökulut olivat yhteensä 161,133 miljoonaa euroa, joka alitti talousarvion 1,799 miljoonalla eurolla. Kokonaishenkilöstökuluihin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 162,387 milj. euroa ja muutosten jälkeen 162,931 milj. euroa.

Kokonaishenkilöstökulut	TP2019	TA 2020	TP 2020	Toteuma%	Poikkeama
Henkilöstökulut yhteensä	152 590	160 026	156 296	97,7 %	3 730
Henkilöstöpalveluiden ostot yhteensä	5 979	2 905	4 836	166,5 %	-1 931
Kokonaishenkilöstökulut yhteensä	158 569	162 931	161 133	98,9 %	1 799

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä, muita yhteisöjä ja säätiöitä. Näitä ohjataan omistajaohjauksella. Kaupungin tärkeimmille tytäryhteisöille asetetaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä tavoitteet. Lisäksi kaupunginvaltuusto on omistajapoliittisten linjausten päivittämisen yhteydessä asettanut yhteisöille pitkän tähtäimen tavoitteet.

Kaupunginhallitus valitsee yhtiökokousedustajat. Tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi valitaan kaupungin tilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuusto hyväksyi konserniohjeet 10.12.2018. Omistajapoliittiset linjaukset, joihin sisältyvät kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet, hyväksyttiin valtuustossa 14.5.2018. Konserniohjeiden ja omistajapoliittisten linjausten päivitystyö käynnistyy vuonna 2021.

Tarkemmat tiedot kaupunkikonsernista löytyy kaupungin yhteisöjen vuosikatsauksesta.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Hämeenlinnan Palvelukiinteistöt Oy:n purkaminen ja Kiinteistö Oy OP-talon myynti Hämeenlinnan Asunnot Oy:lle valmistuivat alkuvuodesta 2020. OP-talo fuusioitiin Hämeenlinnan Asuntoihin 31.12.2020.

Kanta Logistiikka Oy:n omistuspohjan laajentamista jatkettiin. Kaupunki myi yhtiön osakkeita neljälle uudelle omistajataholle pysyen edelleen yhtiön enemmistöomistajana.

Hämeenlinnan Seudun Työvalmennussäätiö Luotsi siirtyi kaupungin tytäryhteisöksi 11.12.2020. Säätiön nimi vaihtui Työvalmennussäätiö Luotsi sr:ksi ja säätiö perusti tytäryhtiön nimeltä Luotsi Kehitys Oy 3.2.2021. Säätiötä ei yhdistelty vielä vuoden 2020 konsernitilinpäätökseen.

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n tytäryhtiö, HAMK Akatemia Oy käynnisti toimintansa vuoden 2020 alusta alkaen.

Kaupungin omistusosuus pieneni suunnattujen osakeantien seurauksena Suomen Hopealinja Oy:ssä 0,025 %iin ja Sarastia Oy:ssä 17,82 %:iin. Asunto Oy Apparan omistus pieneni myyntien seurauksena 6,74 %:iin. Kaupunki osti 1,23 % omistusosuuden Suomi-rata Oy:stä.

Hämeenlinnan Keilakeskus Oy ja Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja siirrettiin yhtiöjärjestysten äänivaltarajoitusten vuoksi 2020 konsernitilinpäätöksessä kaupungin osakkuusyhtiöiksi.

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n tytäryhtiö, HAMK Akatemia Oy käynnisti toimintansa vuoden 2020 alusta alkaen.

Kaupungin omistusosuus pieneni suunnattujen osakeantien seurauksena Suomen Hopealinja Oy:ssä 0,025 %iin ja Sarastia Oy:ssä 17,82 %:iin. Asunto Oy Apparan omistus pieneni myyntien seurauksena 6,74 %:iin. Kaupunki osti 1,23 % omistusosuuden Suomi-rata Oy:stä.

Hämeenlinnan Keilakeskus Oy ja Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja siirrettiin yhtiöjärjestysten äänivaltarajoitusten vuoksi 2020 konsernitilinpäätöksessä kaupungin osakkuusyhtiöiksi.

Covid-19-pandemia koetteli kaupungin konserniyhteisöjä vaihtelevasti. Kaupunki helpotti yhteisöjensä tilannetta mm. kasvattamalla konsernitilin limiittiä hyväksymällä lainojen lyhennyssuunnitelman muutoksia ja tekemällä vuokrajärjestelyjä. Osa konserniyhteisöistä sai Valtiokonttorin kustannustukea tai muita ulkopuolisia avustuksia.

Kaupungin merkittävimpien tytäryhteisöjen liikevaihto heikkeni edellisvuodesta. Ainoastaan Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n, Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiön ja Linnan Kiinteistökehitys Oy:n liikevaihto parani maltillisesti edellisvuodesta. Strategisten tytäryhteisöjen yhteenlaskettu nettotulos putosi -2,16 miljoonaan euroon.

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Tytäryhtiöt	Y-tunnus	Konsernin omistusosuus %
Aulangon Kylpylä Oy	1870588-5	51,01
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	0676518-6	100,00
Hämeenlinnan Kaupungin Teatteri Oy	0205308-5	100,00
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy	1972415-6	100,00
Hämeenlinnan Jäähalli Oy	0896410-3	86,39
Hämeenlinnan Palloiluhalli Oy	1037204-3	93,06
Hämeenlinnan Linja-autoasemakiinteistö Oy	0205291-2	100,00
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	2196076-4	100,00
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy (konserni)	1711549-6	76,60
Idänpään Toimintakeskus Oy	0689500-1	90,00
Kanta Logistiikka Oy	2925268-2	90,07
KT Oy Harvialantie 420 C	1614663-7	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kaupungintalot	0211271-9	100,00
KT Oy Onesto	0957885-3	100,00
KT Oy Rengon Härkäpirtti	0802361-0	54,17
Linnan Kehitys Oy	0832624-0	100,00
Linnan Kiinteistökehitys Oy	1059269-5	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kasarmikatu 23	1016348-7	84,36
KT Oy Turuntien Liiketalo	0622492-9	71,97
KT Oy Innopark	1600837-3	100,00
KT Oy Lammin Biokylä 1	2047044-8	70,00
Verkatehdas Oy	2069302-7	100,00

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Säätiöt ja yhdistykset		100,00
Fredrika Wetterhoff-säätiö (konserni)	0205371-2	100,00
Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö	0648130-0	100,00
Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö	0315262-4	100,00
Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiö	0653924-2	100,00
Säätiöt ja yhdistykset - ei yhdistelty		100,00
Työvalmennussäätiö Luotsi sr	1881647-0	100,00
Kuntayhtymät		
Hämeen Maakuntaliitto, ky (konserni)	0826048-0	38,94
Koulutuskuntayhtymä Tavastia (konserni)	0205303-4	77,24
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky	0818235-5	50,71
Eteva ky (konserni)	0203300-9	3,26
Osakkuusyhtiöt		
As Oy Tuuloksentalo	0420267-0	46,48
Hauhon Lämpö Oy	1799904-1	40,00
Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy (konserni)	2617489-3	44,12
Jukolan Lintukoto Oy	0756797-4	43,73
Jyrätien Liikuntahallit Oy	0895113-4	33,33
KT Oy Iittalan Lasimäki	1997941-5	33,00
KT Oy Virvelinranta	2125780-9	40,00
KT Oy Lamminraitti	0150635-3	46,00
Pikassos Oy	1749706-8	50,00
Hämeenlinnan Keilakeskus Oy *	0713492-5	78,62
Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja *	0205363-2	73,12

*Osuus osakkeiden tuottamasta äänivallasta on 1/5

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Selvityksiä Koulutuskuntayhtymä Tavastian kiinteistöomaisuuden yhtiöittämisestä, Kaupungin Teatteri Oy:n ja Verkatehdas Oy:n yhteistyön tiivistämisestä ja Kanta Logistiikka Oy:n yhdistämisestä Pirkanmaan Tuomi Logistiikka Oy:öön jatketaan. Myös Aina Group Oyj:n ja Asunto Oy Apparan osakkeiden myyntiä jatketaan.

Covid-19 pandemia tulee vaikuttamaan konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen myös vuonna 2021.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Vuoden 2020 aikana konserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt sekä konsernijohto ovat noudattaneet omistajapolitiittisissa linjauksissa ja konserniohjeessa tehtyjä linjauksia ja toimintaohjeita. Yksittäisistä kehittämistarpeista on keskusteltu asianosaisten kanssa.

Konserniohjauksen toimivallan ja -vastuun jako on toteutunut suunnitellusti.

Vuoden 2020 aikana ei tehty tavanomaisesta poikkeavia yhtiöihin kohdistuvia sisäisen tarkastuksen toimenpiteitä.

Selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2020 on saatu. Selontekojen perusteella riskienhallinnassa on onnistuttu.

Strategisten tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat tavoitteet 2020

Kaupungin strategisille tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2020. Yhtiökohtaisten tavoitteiden lisäksi kaikille strategisille tytäryhtiöille asetettiin myös vuodelle 2020 erityiseksi tavoitteeksi työllisyystoimenpiteisiin osallistuminen.

Koronavuoden vaikutus näkyvät vahvasti tavoitteiden toteutumisessa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

TYTÄRYHTIÖ	TOTEUTUNEET TAVOITTEET
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	4/6 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Kaupungin Teatteri Oy	5/5 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy (konserni)	4/6 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	6/8 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy	4/9 tavoitteista toteutunut
Linnan Kehitys Oy	6/8 tavoitteista toteutunut
Linnan Kiinteistökehitys Oy (konserni)	4/5 tavoitteista toteutunut
Verkatehdas Oy	3/8 tavoitteista toteutunut

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020 1000 €	2019 1000 €
Toimintatuotot	80 531	86 214
Valmistus omaan käyttöön	9 784	9 000
Toimintakulut	-477 071	-465 332
Toimintakate	-386 755	-370 118
Verotulot	298 979	283 425
Valtionosuudet	122 902	90 981
Rahoitustuotot ja -kulut		0
Korkotuotot	1 979	2 214
Muut rahoitustulot	3 095	6 202
Korkokulut	-5 993	-5 822
Muut rahoituskulut	-1 081	-129
Vuosikate	33 126	6 752
Poistot ja arvonalentumiset	-21 931	-18 370
Tilikauden tulos	11 195	-11 618
Tilinpäätössiirrot	2 709	142
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 904	-11 476

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,2	18,9
Vuosikate/Poistot, %	151	37
Vuosikate, euroa/ asukas	488	100
Asukasmäärä	67 848	67 633

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020 1000 €	2019 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	33 126	6 752
Tulorahoituksen korjauserät	-1 049	-3 805
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-32 863	-36 604
Rahoitusosuudet inv.menoihin	284	524
Käyttöomaisuuden myynnit	4 507	6 770
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 005	-26 363
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-60	-33
Antolainasaamisten vähennys	857	1 011
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	62 648	60 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-35 278	-45 697
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 818	19 440
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 887	-336
Rahoituksen rahavirta	36 871	34 385
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	155 239	114 362
Rahavarat 1.1.	114 362	106 340
	40 876	8 022
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-63 232	-55 007
Investointien tulorahoitus, %	101,7	18,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,3
Lainanhoitokate	0,9	0,2
Kassan riittävyys, pv	104,4	76,6
Asukasmäärä	67 848	67 633

Hämeenlinnan kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	12/2020	12/2019	VASTATTAVAA	12/2020	12/2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	541 544	534 738	OMA PÄÄOMA	338 789	327 649
Aineettomat hyödykkeet	7 851	8 383	Peruspääoma	274 117	274 117
Muut pitkävaikutteiset menot	7 851	8 383	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-13 709	-2 233
Aineelliset hyödykkeet	285 979	278 167	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	10 606	10 551
Maa- ja vesialueet	64 500	63 898	Poistoero	9 557	9 575
Rakennukset	152 837	138 800	Vapaaehtoiset varaukset	1 049	976
Kiinteät rakenteet ja laitteet	54 189	54 205			
Koneet ja kalusto	6 307	5 651	PAKOLLISET VARAUKSET	4 684	4 272
Muut aineelliset hyödykkeet	734	714	Eläkevaraukset	299	362
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 412	14 900	Muut pakolliset varaukset	4 384	3 909
Sijoitukset	247 714	248 188	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 080	2 986
Osakkeet ja osuudet	208 574	208 161	Lahjoitusrahastojen pääomat	59	251
Muut lainasaamiset	39 112	39 923	Muut toimeksiantojen pääomat	3 021	2 735
Muut saamiset	28	104			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 657	1 406	VIERAS PÄÄOMA	368 162	334 152
Lahjoitusrahastojen varat	30	30	Pitkäaikainen vieras pääoma	221 892	193 749
Muut toimeksiantojen varat	1 627	1 376	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	209 610	180 315
			Lainat julkisyhteisöiltä	36	48
			Saadut ennakot	17	22
			Muut velat	44 050	44 050
VAIHTUVAT VASTAAVAT	182 120	143 465	Siirtovelat	12 185	13 321
Saamiset	26 881	29 103	Lyhytaikainen vieras pääoma	146 270	140 402
Pitkäaikaiset saamiset	7 753	9 408	Joukkovelkakirjalainat	40 000	40 000
Myyntisaamiset	1 271	1 382	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 205	28 740
Lainasaamiset	40	52	Lainat julkisyhteisöiltä	12	12
Siirtosaamiset	6 441	7 974	Lainat muilta luotonantajilta	24 933	22 495
Lyhytaikaiset saamiset	19 129	19 695	Saadut ennakot	3 342	1 438
Myyntisaamiset	7 341	7 635	Ostovelat	20 206	18 674
Lainasaamiset	1 277	875	Muut velat	3 707	3 421
Muut saamiset	6 876	5 631	Siirtovelat	26 865	25 623
Siirtosaamiset	3 635	5 554			
Rahoitusarvopaperit	107 163	105 605	VASTATTAVAA	725 321	679 609
Muut arvopaperit	107 163	105 605			
Rahat ja pankkisaamiset	48 076	8 758			
VASTAAVAA	725 321	679 609			

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	48,4	49,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	72,6	72,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	196	-13 709
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3	-203
Lainakanta 31.12., 1 000€	301 796	271 609
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 448	4 016
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	368 982	341 141
Lainat ja vastuut, €/asukas	5 438	5 044
Lainasaamiset, 1 000€	39 112	39 923
Asukasmäärä	67 848	67 633

Tilinpäätös ilman covid-19-pandemian vaikutusta

	TP 2020	TP 2020 ilman covid-19-pandemian vaikutusta	Muut kertaerät	TP 2020 ilman covid-19-pandemian ja kertaeerien vaikutusta
Toimintatulot	129 872 116	132 060 116	600 000	131 460 116
Myyntituotot	42 122 615	42 860 815	0	42 860 815
Maksutuotot	23 909 669	25 575 469	0	25 575 469
Tuet ja avustukset	11 617 354	11 183 154	0	11 183 154
Muut toimintatuotot	52 222 477	52 440 677	600 000	51 840 677
Valmistus omaan käyttöön	9 784 437	9 784 437		9 784 437
Toimintamenot	-526 411 900	-522 819 700	-2 400 000	-520 419 700
Henkilöstömenot	-156 296 266	-155 679 666	-700 000	-154 979 666
Palvelujen ostot	-259 310 440	-258 231 940	-1 700 000	-256 531 940
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 308 296	-17 878 896	0	-17 878 896
Avustukset	-32 302 386	-31 869 186	0	-31 869 186
Muut toimintamenot	-59 194 513	-59 160 013	0	-59 160 013
Toimintakate	-386 755 347	-380 975 147	-1 800 000	-379 175 147
Verotulot	298 979 220	295 214 220	2 200 000	293 014 220
Valtionosuudet	122 901 971	101 749 971		101 749 971
Rahoitustulot ja -menot	-1 999 957	-1 999 957		-1 999 957
Korkotulot muilta	1 979 413	1 979 413		1 979 413
Muut rahoitustulot muilta	3 094 741	3 094 741		3 094 741
Korkomenot	-5 993 210	-5 993 210		-5 993 210
Muut rahoitusmenot	-1 080 901	-1 080 901		-1 080 901
Vuosikate	33 125 887	13 989 087	400 000	13 589 087
Poistot ja arvonalentumiset	-21 930 848	-21 930 848		-19 166 848
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 833 677	-19 833 677	-667 000	-19 166 677
Arvonalentumiset	-2 097 171	-2 097 171	-2 097 000	-171
Tilikauden tulos	11 195 039	-7 941 761	-2 364 000	-5 577 761
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	17 696	17 696		17 696
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-72 820	-72 820		-72 820
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	2 764 300	2 764 300	2 764 000	300
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 904 215	-5 232 585	400 000	-5 632 585

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020 1 000 €	2019 1 000 €
Toimintatuotot	216 472	226 336
Toimintakulut	-592 943	-588 776
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	368	886
TOIMINTAKATE	-376 102	-361 553
Verotulot	297 480	281 063
Valtionosuudet	147 428	113 162
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	449	648
Muut rahoitustuotot	3 724	7 081
Korkokulut	-9 421	-9 622
Muut rahoituskulut	-1 195	-188
VUOSIKATE	62 363	30 590
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 088	-45 239
Omistuksen eliminointierot	6	-26
Arvonalentumiset	-529	-512
Satunnaiset erät	0	0
TILIKAUDEN TULOS	14 752	-15 188
Tilinpäätössiirrot	2 786	-204
Tilikauden verot	-333	-230
Laskennalliset verot	256	94
Vähemmistöosuudet	-275	-466
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	17 187	-15 994

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,5	38,4
Vuosikate/Poistot, %	131	66,9
Vuosikate, euroa/asukas	919	452
Asukasmäärä	67 848	67 633

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	62 363	30 590
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tilikauden verot	-333	-230
Tulorahoituksen korjauserät	-1 072	-6 421
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-68 345	-68 939
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 002	661
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 314	9 230
Toiminnan ja investointien rahavirta	928	-35 110
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-165	-397
Antolainasaamisten vähennys	66	633
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	89 048	87 935
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-49 847	-66 971
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-823	18 114
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 915	4 038
Rahoituksen rahavirta	44 195	43 353
Rahavarat 31.12.	178 916	133 793
Rahavarat 1.1.	133 793	125 550
Rahavarojen muutos	45 123	8 243

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulo-rahoitus, %	92,6	44,8
Laskennallinen lainanhoitokate	1	0,6
Lainanhoitokate	1,2	0,5
Kassan riittävyys, pv	90	66

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	782 931	769 545	OMA PÄÄOMA	345 844	331 490
Aineettomat hyödykkeet	10 638	11 195	Peruspääoma	274 117	274 117
Aineettomat oikeudet	691	731	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	635	635
Muut pitkävaikutteiset menot	9 946	10 464	Arvonkorotusrahassto	2 311	2 361
Ennakkomaksut	0	0	Muut omat rahastot	66 391	69 121
			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-14 797	1 250
Aineelliset hyödykkeet	723 826	710 661	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	17 187	-15 994
Maa- ja vesialueet	75 593	75 276			
Rakennukset	439 004	419 348	VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 283	21 172
Kiinteät rakenteet ja laitteet	151 907	151 314			
Koneet ja kalusto	23 323	21 413	PAKOLLISET VARAUKSET	9 716	9 189
Muut aineelliset hyödykkeet	3 991	4 810	Eläkevaraukset	299	362
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 008	38 499	Muut pakolliset varaukset	9 417	8 826
Sijoitukset	48 467	47 689	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 468	3 933
Osakkeet ja osuudet	47 297	46 527			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	VIERAS PÄÄOMA	624 906	582 667
Muut lainasaamiset	1 048	947	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	422 747	382 626
Muut saamiset	122	214	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	21 239	22 194
			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	86 757	88 976
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 136	1 587	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	94 163	88 871
VAIHTUVAT VASTAAVAT	221 150	177 318	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 006 216	948 450
Vaihto-omaisuus	3 461	1 651			
Saamiset	38 772	41 874			
Pitkäaikaiset saamiset	8 444	10 155	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Lyhytaikaiset saamiset	30 329	31 719	Omavaraisuusaste, %	36,8	37,4
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	93,3	93
Rahoitusarvopaperit	110 223	108 592	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	2 390	-14 744
Rahat ja pankkisaamiset	68 694	25 201	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	35	-218
			Lainakanta 31.12., 1 000 €	509 504	471 602
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 006 216	948 450	Lainakanta 31.12./asukas	7 509	6 973
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	584 237	549 163
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	8 611	8 120
			Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 048	947
			Asukasmäärä	67 848	67 633

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kunta-kohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Kuntayhtymissä ei lasketa tätä tunnuslukua.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Kertynyt ylijäämä, (alijäämä) euroa/asukas

= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Investointien tulorahoitus, %:

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernitilinpäätöksessä ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk – lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$